

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje popoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrletno 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin;

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doplačila naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz - Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, satore ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnishtvu.

Oglašitve in postavnice

se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašitve plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsetletno 1 gl. 80 kr. — Oglašitve v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Epilog po deželnem zboru.

Duri naše male deželne zbornice so se zatvorile z običajnim ogovorom, deželnega glavarja. Letos je bila le majhna izjema v tem, da so naši poslanci dr. Anton Gregorčič in tovariši hvaležno poljubili šibo, s katero se jih je dosedaj teplo. Napravili so ponižen, globok poklon pred možem, ki je do danes zaviral vsako resno delo za naše slovenske kraje v deželnem zboru. Pred 6 leti smo poslali desetorico v deželni zbor v znamenju sloge in z nalogom, da nastopi druga pota nego so jih hodili do tedaj deželni poslanci. Po deželi je šel klic: Proč z mehko in neodločnostjo, ki je vladala do l. 1895., in ki ni imela nikakega plodu za nas. V osebi dr. Antona Gregorčiča in Alfreda grofa Coroninija smo videli takrat dvojico, ki nam bi zagotovila pričakovani uspeh. L. 1896. je potrdilo naše goriško ljudstvo v mnenju, da smo volili prav. Prvič je zvenela odločna beseda naših slovenskih poslancev v deželnem zboru, in abstinencia l. 1897. je vzburla naš narod po celi deželi tako, da je prvič vsplamtelo ljudstvo samo in prišlo do spoznanja, da se je treba otresti tujega gospodarskega vpliva in se postaviti gospodarsko na lastne noge ter raje odkloniti miloščine, ki so se nam dotedaj dajale po deželnem zboru, nego zatajevati se še dalje in ostajati v odvisnem stanju, kakor smo bili. — In vspehi? Danes kaže stolno mesto goriško vse drugo lice nego ga je kazalo spomladi l. 1897. Navdušenje našega ljudstva si je poiskalo pravo pot, da se osvobodi tujega vpliva. Zapričeto delo v deželnem zboru je bilo s tem tudi končano, ker voditelji v deželnem zboru niso bili sposobni, da bi razumeli pravo voljo ljudstva, marveč so se vstrašili pred odločnimi koraki, katere so sami pričeli ali sami vanje privolili. Niso bili krepki dovolj, da se zastopali narodno voljo našega ljudstva in iskati so jeli zopet ona tiha zatišja izza l. 1895., ko so iskali vspehe le s tihi delovanjem. No, v kljub temu je prodrla moč našega

ljudstva s še večjo silo na dan. Delo, ki se je zapričelo spomladi l. 1897., se razširja, in gotovi smo, da nam prinese tudi obilen sad. Dr. Gregorčič in njegovi kimačevci so se med tem iznebili poslanca, ki jih je s krepko svojo voljo priganjal k odločnemu nastopu. — Položaj dr. Antona Gregorčiča je bil spomladi l. 1899. nevzdržljiv. Vis. vlada je stala na tem, da obnemogli deželni zbor goriški razpusti. Naše ljudstvo pa je zahtevalo od naših poslancev odločnega nastopa in dela. Rešiti se iz te Seile in Haribde ni kazalo drugače nego prositi posredovanja — o joj! — Ernesta Klavžarja. Spomladi l. 1900. je dosegla trojica dr. Pajer, Ernest Klavžar in dr. A. Gregorčič, da je deželni zbor postal zopet sklepčen, in žal nam je govoriti o zadnjih dveh letih deželnega zbora, ko smo gledali, kako se klanjajo naši klerikalni poslanci pred genijem Ernesta Klavžarja in dr. Pajerja. Mirno so vtkali vsa povelja vsegamogočnega deželnega glavarja. Sestavljal si je svoj dnevni red, kakor je hotel, dopuščal ali ne dopuščal interpelacije in predloge in jih je stavil tako na dnevni red, da čisto niso imeli pomena. Naši poslanci pri vstopu niso drugega dobili nego to, kar se jim je ponudilo precej po abstinenci. Vprašanje „Šolskega doma“, čegar rešitev je bila „conditio sine qua non“, je danes tam, kjer je bilo, in pod vodstvom dr. Gregorčiča ta zavod, katerega je ljudstvo ustanovilo ob navdušenju l. 1897., hira in hira, tako da se je letos ob sklenjenem deželnem zboru morala zatvoriti deška šola od III. razreda naprej. — Podpore, katere so naši deželni poslanci izposlovali občinam in okrajem, so bile odmerjene vedno po milosti poslancev italijanske narodnosti, in če je kje bil kak zalog na pretežno korist slovenskemu delu dežele, našel se je gotovo kak dr. Verzegnassi, ki je prišel s predlogom, da je ta zalog razkrojiti na dvoje na našo škodo. Naši slovenski poslanci pa so morali vse to mirno prenašati, boječ se Damoklejevega meča t. j. razpusta deželnega zbora in sodbe našega ljudstva. Zato so tako hvaležno polju-

bili šibico, katero je dr. Pajer zavil nad njihovimi glavami, kadar so hoteli odreči podporo. Tako se je zaključil deželni zbor, na kateri je naše ljudstvo toliko štelo, ko so vstopili novoizvoljeni poslanci jeseni l. 1895., — s slavospevom našemu najhujšemu narodnemu nasprotniku iz ust bivšega voditelja našega ljudstva dr. Antona Gregorčiča. Nastop naših poslancev je bil vseskozi zbežan in brez cilja; videlo se je očitno, da ni enotnih klubovih sej. Dr. Gregorčič i. dr. so pač brezplodno posedali na njegovem stanovanju in ukrepali, kaj storiti proti narodno-napredni stranki ter kako tudi uporabiti vpliv, kolikor ga imajo pri deželnom glavarju in v deželnem zboru, da razpostavijo zastopnike narodno-napredne stranke v deželnem zboru. Ni ga bilo človeka v petičijskem odseku, kjer imajo poslanci naše narodnosti večino, da bi enotno vodil poddeljevanje podpor v gospodarske svrhe, za napravo vodnjakov, cest in zajozitev hudournikov. Rezali so si poslanci italijanske narodnosti sami kruh, kakor so hoteli, na deželne troške, ali je bila že potreba, ali ne. Tudi tu je bil dr. Gregorčič hvaležen, ako je rešil tu in tam par stotakov za katero naših občin, da mu služi v priporočilo za bodoče volitve. — In imel bo dovolj žalostnega poguma, da se bo še hvalešal s takimi — pridobitvami!

Dopisi.

Cerkno, koncem septembra 1901. — Ze dolgo ni bilo nič posebnega iz Cerkna slišati, ker se je le po navadi vršilo vse pri obeh strankah. Ali glejte! Kaj si izmislijo narodni naprednjaki? Javni shod so napovedali v Cerknem dne 15. septembra v prostorih g. Petra Jurmana, pa ne da bi bili vprašali za dovoljenje tukajšnje glavne klerikalce. Sploh ko se je že povsod vedelo za shod, se tukajšnji klerikalci-prvaki niso dosti zmenili za shod in so mislili, kaj bo napravilo tistih 5 „napenjakov“ (kakor nas imenujejo po klerikalnih časnikih) in so bili brez skrbi, da se shod ne bo vršil.

A zadnje dni v tednu k shodu so jim pa začela stati ušesa po koncu, ko so začeli

izvedevati, da se ljudstvo posebno zanima za shod in da pridejo v obilnem številu nanj. Kaj nam je storiti, so se vprašali glavni vodje klerikalcev drug drugega, ko so videli, da se jim njihove trdnjave podirajo na vseh koncih in krajih. A kmalu jo pogruntajo. Tukajšnji klerikalci, veste, g. urednik, imajo dva zavoda v rokah, s katerima se bahajo ob vsaki priložnosti in jih rabijo za agitacijske namene, kadar morejo.

In ta dva zavoda sta hranilnica in kmetijska zadruga. Pa s prvim bi najboljši storili, da bi ga premestili iz Cerkna v Ljubljano, bi si vsaj prihranili vse tiste voznje, ki vozijo revizorje sem v Cerkno. Veste, g. urednik, imamo že celo poletje in še več nekega revizorja tukaj iz Ljubljane. Mora imeti že mnogo posla. Drugi zavod je kmetijska zadruga z mlekarico. In ta mlekarica ima tudi tri podružnice po stranskih vaseh. Po navadi imajo te podružnice na 15. vsakega meseca izplačevanje mleka. Ali 15. septembra je bil shod napovedan. Zatorej so šli plačevali mleko k podružnicam že 13. in 14. septembra v ta namen, da so tudi agitirali, na kakšen način, da bi shod razpršili. Povem samo en slučaj, kako sredstvo so rabili, da bi shod razpršili. V neki mlekarški podružnici je govoril pri izplačevanju mleka neki popolnoma že ohrabljeni trgovski pomočnik nekako tako le: Možje, se vas prosi, da v nedeljo pridete vsi, kar vas je, in zraven pripeljajte še hlapce in pastirje, da bo vas več skupaj, ker ako tisti zmagajo, ki bodo imeli shod pri „firbarju“, potem bo strašno slabo za vas kmeče, duhovnike bodo spodili in vera bo v strašni nevarnosti. Zatorej se enkrat vas prosim, da pridete v obilnem številu in vsi v Kobalovo krmo. Kaj ne, g. urednik, kakšen imeniten govor je bil to. Potem je nekaj kvasil še mož po božji volji, kar pa ni vredno, da bi tu omenjal.

Prišla je nedelja, dan shoda. Brž se je videlo, da ni navadna nedelja, ker je veliko več ljudstva skupaj prišlo, kakor po navadi, čeravno je bilo še slabo vreme. Ko je masa minula, je vse težko čakalo, da se otvori shod. In res točno ob 2. uri se odpre salon, kamor vstopijo naši naprednjaki in napolnijo ves prostor do zadnjega kotička, bilo jih je nad 300. Nato pride vladni zastopnik g. komisar dr. Skaberne, in začela se je izvolitev predsednika, na kar je bil enoglasno

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

A sredi tega gozda križev jamejo slabejši pogrezi se v večno spanje.

XVI.

»Gospod«, reče Kilon, »sedaj je morje valik olju in zdi se mi, da valovi spavajo... Pojdimo v Ahajo. Tam te pričakuje slava Apolona, tam te čakajo venci, triumfi, tam te narod obožuje in bogovi te sprejmejo milega gosta sebi enakega, toda tukaj, gospod...«

Umolnke, kajti spodnja ustnica se mu jame tako močno tresti, da se mu besede spremené v neko nejasno govorjenje.

»Pojdemo, kadar bodo končane igre,« odvrne Nero. »Vem, da nekateri že itak sedaj imenujejo kristijane „innocia corpora“. Ko bi odšel, bi ponavljali to vsi. Česa se bojiš, uvenela gljiva?«

Po teh besedah naježi obrvi ter gleda z radovednim pogledom Kilon, kakor bi od njega pričakoval pojasnila, ali kakor bi se kazal povsem hladnokrvnega. Pri poslednji predstavi se je bil celo sam prestrašil Krispinovih besed, in vrnivši se domov, ni mogel zaspati vsled jeze in sramote, a ob enem tudi strahu.

Praznoverni Vestin, ki je molče poslušal njun razgovor, se ogleda naokrog ter reče s tajnostnim glasom:

»Usliši, gospodar, prošnjo tega starca, kajti v teh kristijanah je nekaj čudnega... Njihov bog jim daje lahko smrt, pa je nemara tudi osvetljiv.«

A Nero odvrne na to:

»Jaz ne prirejam iger, marveč Tigelin.«

»Da, jaz!« odvrne Tigelin, ki je čul cesarjev odgovor. Jaz jih prirejam ter se ne zmenim za vse bogove kristijanov. Vestin je, gospodar, pravecati mehri, napolnen z vražami, a ta hrabri Grk bi mogel umreti od strahu, ako zagleda kokljo, kako brani svoja piščeta.

»To je prav,« reče Nero, »toda zapovej, da kristijanom izpulijo jezike, ali jim zamaše usta.«

»Zamaši jim jih ogenj, o božanstveni!«

»Gorje meni!« vzdihne Kilon.

Cesar, katerega je bodrila Tigelinova hrabrost, se nasmeje ter reče, pokazavši starega Grka:

»Poglejte, kakošen je Ahilejev potomec!«

Kilon je bil v resnici videti strašen. Lasje, kolikor jih je še imel, so se mu pobelili in na licu se mu je zrkralil neki neizmeren strah in nemir. Časih se je zdelo, da ni več pri zdravi pameti. Pogostoma ni odgovarjal na vprašanja, časih ga je pograbil jeza ter je bil tako razdražen, da so se ga augustijanci najraje izogibali.

Tak je bil tudi sedaj.

»Storite z menoj, kar hočete, toda jaz se več ne udeležim iger!« reče jezno ter mahne z roko.

Nero ga za trenutek gleda, na to pa, obrnivši se k Tigelinu, reče:

»Pobriši se za to, da bo ta stoik tam na vrtu stal blizu mene. Hočem videti, kakšen ustis napravijo nanj naše baklje.«

Kilon se prestraši grožnje, ki se je izražala v cesarjevem glasu.

»Gospod,« spregovori, »jaz ne bom videl ničesar, ker ne vidim po noči.«

Cesar pa mu odvrne porogljivo:

»Noč bo jasna kakor dan.«

Na to se obrne k drugim augustijancem, s katerimi se jame razgovarjati o dirkah, katere je name-raval preprediti na koncu iger.

Petronij se približa h Kilonu, ga potrka po rami ter mu reče:

»Mar ti nisem rekel? Ne vzdržiš.«

A Kilon odvrne:

»Napijem se!«

Po teh besedah stegne tresoč se roko po posodi, napolneni z vinom, toda ni je mogel prinesiti k ustom. Ko Vestin to zapazi, odvrne mu posodo, stopi tesno k njemu ter ga vpraša plaho in radovedno:

»Ali te proganjajo furije? Kaj?«

Starec ga je nekaj časa topo gledal, kakor bi ne razumel vprašanja; konečno je jel mežikati z očmi.

A Vestin ponovi:

»Ali te proganjajo furije?«

»Ne,« odvrne Kilon, »toda noč imam pred seboj.«

»Kako to? Noč? Naj se te usmilijo bogovi. Kako, noč?«

»Noč strašna in nepregledna leži pred menoj, v kateri se nekaj giblje ter se mi bliža. Toda jaz ne vem kaj in se bojim.«

»Zmerom sem bil prepričan, da so to čarovniki. Ali se ti kaj sanja?«

»Ne, ker ne morem zaspati. Nisem mislil, da jih bodo tako kaznovali.«

(Dalje pride.)

izvoljen g. Karol Mavri. In predsednik je dal besedo g. naduč. Vrtovcu, ki je nam jako lepo razpravjal o kmetijskih stvareh. In ko je g. Vrtovec končal govor, je dobil besedo g. dr. Tuma, ki je nam popolnoma pojasnil program narodno-napredne stranke.

Kje so bili pa klerikalci, bi me lahko vprašal, g. urednik? V Kobalovi krčmi so bili zbrani in so čakali 2 ure, da pojdejo na shod kričat. Pa kakor nalašč so mogli imeti ure prekasne, ker ko so prišli pred salon, je že bilo nekaj čez 2. — Salon je bil poln. O joj, kako so se bili močno opekli. Kaj jim je bilo začeti, notri niso mogli, nazaj brž bežati, jih je bilo pa sram. Začeli so vpiti in tuliti, kakor kakšni divjaki: Dol s Tumom, živio Gregorčič in naša je večina! In kaj si mislite, g. urednik, koliko je bilo teh kričatev vseh. Ko smo prešeli vse, kar jih je bilo pred salonom, jih je bilo celih 69. In potem je se nunc Miha pripeljal sabo še celih 27 Šebreljcev. Kaj ne, Miha, so bile solze v očen, ko si jih zastoj pripeljal v Cerkno. Zdaj vidite tisto ogromno število, ko lazejo po časnikih, da jih je bilo 300. Pfu! Posebno se je odlikoval pri tistih kričatih župan Cimala, ko je vzdigoval tiste dolge roke k nebu in vpil: Boste pa pri volitvah videli, kdo bode zmagal. Nadalje so se odlikovali v tuljenju neki starešina, dva nevedna kmeta iz Novakov in pa nekaj zganjarskih bratov. Kaj ne, Ivan, Miha, Cene in Kristar, da je bila lepa družba skupaj, lahko ste ponosni! Dober tek! Toliko za vsako silo.

Antiklerikalec.

Iz Ročinja. — Naše klerikalno bralno društvo je priredilo 29. sept. veselico. Na programu je bilo petje, igra, saljiva tombola in „prosta zabava“. No, peli so, pa samo ne vprašajte, kako. Priznati je treba, da se je pevovodja trudil, pa kaj ko nima pevcev. Igra „Zamujeni vlak“ je bila pod vso kritiko. Razum treh, niso igralci niti razumeli svojih vlog. Na koncu je bil ples. Ni nič hudega. In da so slednjič nekateri klerikalni razgrajaci motili nočni mir, in da se v ponedeljek ni bilo miru, potrpiamo vse. Nekaj drugega pa nam sili pri tej priliki v spomin. Lani o pustu je bilo priredilo naše „liberalno“ bralno društvo majhno zabavo. Da bi vedeli, kaj so takrat počeli naši ljubeznivi klerikalci? Dekleta, ki so se bila udeležila te zabave, so razvpili, najmileje povedano, za nepoštena. Na hišo, kjer ima društvo svoje prostore, so pisali nesramne besede, pred hišo pa so vse onesnažili. Mi smo vendar boljši ljudje. V spominu so nam Kristusove besede: Ljubi svojega bližnjika, in kar nočemo, da bi drugi nam storili, tega ne delamo drugim. Pustili smo klerikalce pri miru. Plesali so, da je bilo veselje. Cela garda tretjerednic in „Marijinih hčera“ je bila „ausrukala“. In kako so se sukale te Bogu posvečene device! Nismo vedeli, da nam je gospod kurat izvezbal take balerine. Ples na katoliški podlagi je Bogu dopadljivo delo, grešno je le, če se ena obrne, ki ne nosi vrvi okoli pasu, kaj ne, gospod kurat? —

S to veselico so si hoteli gospodje iz farovžev in okoli farovžev utrditi svojo pozicijo v Ročinju. Saj se je nam priporočalo z odra: Volite za župane le take moše, ki se drže gesla: Vse za vero, dom, cesarja! Hm, volitve so blizu. —

Iz Velikih Žablj. — Pred občinim zborom bralnega društva smo označili, kakšno bi moralo biti tako bralno društvo. To pa našim klerikalcem ni nič kaj po volji, ker oni hočejo vedno imeti neomejeno gospodstvo v rokah. Izvolili so si v ta namen moše, močne po telesu, (eden je sicer m a j h e n), še bolj pa podkovane v načelih klerikalne stranke. Tem na strani stojijo pri izpolnjevanju svojega opravila nekatere ženske, katere v svesti si svojega vzvišenega poklica s privihinanimi rokavi izpolnjujejo svoj posel. Don Antonio je lahko ponosen na take pristase, še bolj pa ne pristaskinje, kajti ta banda mu bode vedno trdna bramba, trden ščit v žalosti in veselju, v vseh njegovih revah in težavah.

Pa, salo na stran!

Vprašam pa naše „Jokelne“, kaj je njihovo opravilo? Ali je res vaše glavno opravilo v politiki — opravljanje in obrekovanje? Ali je vaše opravilo, vi mozičelj z rumenimi solenci, da obrekujete človeka tedaj, ko imate ves drugi posel? Je-li to vaša krščanska ljubezen, da ste hoteli, ali pa morebiti še hočete na najpodlejši način spraviti človeka v pogubo? Je-li častno to, kar govorite, da naj društvo rajše razpade, kakor da bi je vdobila druga stranka v roke. Je-li to rodoljubje?

Mislite, da bi društvo slabše vsevalo v naših rokah, kakor v vaših? Kam slabše? Le slišiti se z svojimi „lepimi čednostimi“, le bohajite se vsakemu z njimi, koliko časa še se vam bo verjelo? Poznamo vas!

Torej le naprej, mi po svoje, vi po svoje!

Domače in razne novice.

Dva javna shoda. — Prvi se bo vršil v nedeljo dne 6. oktobra ob 2^{1/2} uri popoldne na Pečinah v prostorih g. Ivana Mraka. Isti dan se bo vršil drugi javen shod v Matavunu na Krasu v prostorih g. Mahorčiča.

Somisljeniki, prihitite na shoda v obilem številu.

Odlitovanje. — Kaplan pri tukajšnji cerkvi Iv. Ignacija na Travniku, znani don Francesco Zoratti, je dobil zlati križ za zasluge s krono.

Gg. odborniki bralnega in podpornega društva se vabijo k seji, katera bo drevi ob navadni uri v navadnih prostorih.

Telovadno društvo „Goriški Sokol“ otvori z 8. oktobrom nov tečaj za telovadbo, in sicer se ustanovijo tri vrste, namreč ena za novince, ena za one Sokole, ki so v tekočem letu že telovadili, in ena vrsta za boljše telovadce. Oni mladeniči, kateri še niso Sokolovi društveniki, ki pa želé zahajati redno k telovadbi, naj se oglase do 6. oktobra bodisi v torek, v četrtek ali soboto zvečer ob 8. uri v društveni telovadnici, ulica sv. Antona št. 7. — K mnogobrojnem obisku vabi uljudno odbor.

Telovadci I. vrste kakor tudi oni, kateri so sodelovali pri prejšnjih nastopih v skupinah s palicami, so naprošeni, da se radi nedeljske javne telovadbe polnoštevilno udeležijo današnje telovadne vaje ob 8. uri drevi v društveni telovadnici!

Opozarjamo z nova na veselico „Gor. Sokola“, ki bo v nedeljo na Katarinijevem vrtu na Goriškem.

Obravnava radi popravka bovške mlekarne. — Včeraj ob 11. uri se je vršila pred kazenskim sodnikom g. Covacicem druga obravnava radi popravka bovške mlekarne, ker je bila prva odnešana, da se zasilijo še nekatere priče v Bolcu. Pri obravnavi je bil navzoč toženi naš urednik, kot njegov branitelj dr. Tuma, kot zastopnik mlekarne dr. Andrej Pavlica, za pričo je bil poklican Luka Dugar. Sodnik je vprašal dr. Andr. Pavlico, ako tudi danes ne bo mogoča poravnava, na kar je rekel dr. P., da zadnjič ni imel nikakega pooblastila v tem pogledu, sedaj pa smo prišli pravzaprav k obravnavi, ker mlekarica da je trpela škodo! In obravnava je pričela. Urednik je povedal, da je dobil v tiskarni, kjer je bil slučajno navzoč, nekake popravke, katere mu je vročil Luka Dugar. Te popravke je pogledal, ali ker so bili zamazani, črtani in popravljeni, in ker jih je pisal kaplan Abram v Bolcu, je vrgel vse skupaj v kos, kamor so romali pred časom tudi prejšnji popravki, katere je pisal záse in za druge kaplan Abram. Ali je bil med popravki tudi oni mlekarice, ne ve. Popravki morajo biti čisti in vrh vsega tega nima nikakega povišanja, popravljati tisto, kar so pisali na Abramove pisarije naši dopisniki, ki so ugledni Bolčani ter nimajo navade, da bi nam lagali. Priča Dugar je izpovedal, da je izročil uredniku 4 popravke, katere je imenoval le z veliko težavo, zlasti na popravek mlekarice se dolgo časa ni mogel spomniti, nò, slednjič je vzel iz žepa kos papirja, na katerem so bili zapisani tisti popravki, kakor mu jih menda narekoval dr. Andr. Pavlica ali pa kaplan Ličan. Kakšen je bil tisti popravek mlekarice, ali čist ali ne, se ne spominja. Iz zapisnika o zaslišanju prič v Bolcu je razvidno, da je sestavil tiste popravke kaplan Abram na svojo roko. Popravek mlekarice v prepisu ali originalu (?) je ležal na mizi pred g. sodnikom, in bolj če smo ga gledali, bolj je bil zamazan in popravljen, vedno manj je odgovarjal zahtevam § 19. tisk. zak. tako, da ga je sam dr. Andrej vedno obupneje ogledoval, ter slutil, da mu ne prinese nič dobrega. Nò, končno je izrekel g. sodnik razsodbo, s katero se toženi urednik oprosta obtožbe, dr. Dreje s svojim mlekarniškim popravkom pa se obsoja na trošek dveh obravnav.

Ko je čital sodnik rassodbo, je planil dr. Pavlica po koncu, če da še ni bil zaslišan kaplan Ličan. Dr. Andrej je namreč pripeljal s seboj kaplana Ličana, ker je bil on, kakor je povedal na obravnavi dr. P., dobil tiste popravke iz Bolca od kaplana Abrama ter jih poslal po L. Dugarju našemu uredništvu. Ker pa Ličan ni imel časa zadnjič, je pooblastil dr. P. za zastopanje pri obravnavi. — Toda sodnik ga je poučil, da ga je že poprej vprašal, ako ima še kaj predlagati, ali je bil dr. P. v svoji vsegavednosti pozabil na zunaj čakajočega kaplana Ličana, ki bi bil tudi rad pričal. Končno sta odšla dr. Dreje in Ličan z jedino tolažbo, da imata časa 3 dni pritožiti se proti rassodbi.

Sesljan. — Poslovna doba poletnega poštnega in brzojavnega urada „Morsko kopalnišče Sesljan“ se je do nove odredbe podaljšala. Tako poroča c. kr. poštno in brzojavno ravateljstvo.

Sempaske novice. — V nedeljo smo imeli v Ozeljanu ples. Lep ples je bil in veselili smo bili. Ples je „počastil“ s svojim prihodom tudi naš občinski tajnik Batič. Prišel je v Ozeljan poln božje kapljice, katera ga je tako omagala, da je zaspal pri mizi. Božja kapljica pa ga je zazibala tudi v sladke sanje, da je sanjal, ker čenca vedno le o politiki, kako da dela zaupnico dr. Gregorčiču. Ljudje okoli so poslušali, kaj blebeta g. tajnik, ko so pa čuli, da kuje zaupnico, so se začeli na glas smejati, končno pa so mu zapeli „miserere“. Naj le kuje zaupnico, dokler je še čas, ker kmalu potegne tudi čez sempasko polje sapa, katera odnese od nas klerikalnega duha, kar ga je še — potem pa na zdravlje, g. tajnik!

V Gorici dela v tovarni zveplenk neki Sempasec Š. Ko je prišel zadnjič grozdje brat k nam, so mu ga dajali. Popraševali so ga, kako in kaj, in on je odgovarjal. Povedal je tudi, da pošilja svoje otroke v laske šole ter dobiva za to še premije; „slovensko, to tako ni nič“. Sram ga bodi, kdor dela tako, in takemu izdajalcu dajejo še grozdje. Breco zaslužiti in palico! Ga priporočamo za prihodnje.

O znanem ovaľuhu Grčevem pa povemo o prvi priliki nekaj*.

Tudi pri nas bi se hotelo tako. — Za volitve v državni zbor na Ogerskem, ki se vrše sedaj, je bil izdan poseben novi zakon, kateri določa med drugim, da je volitev neveljavna, če se je za kandidata v cerkvi pridigovalo, ali v spovednici delalo, ali prirejal zanj procesije, sploh, ako so se porabljele za uplivanje na volilce cerkvene reči in cerkvene navade. V takem slučaju zapade duhovnik strogi kazni. Ako bi mi v Cislitvanski imeli tak zakon, bi naša duhovščina zaradi deželnozborskih volitev imela danes hude ure. — Škof ljubljanski, ki je sam pridigoval zoper napredno stranko in sam proti nji agitiral, ki je izdal v volitvene namene pastirski list, ki je zaukazal molitve v cerkvi za zmago klerikalcev, in ki je zaukazal razpostaviti v ta namen Najsvetejše, bi bil po tem ogerskem zakonu obsojen najmanj na tri mesece v jeto in seveda bi bil tudi kot škof odstavljen. Takisto bi bili obsojeni tudi vsi duhovniki, ki so agitirali, izvolitev klerikalnih kandidatov pa bi bila razveljavljena.

Naj reče kdo kar hoče, tak zakon je pravičen, in je nujno potreben tudi pri nas. Kakor uradniku zloraba uradne oblasti, tako mora tudi duhovščini biti zabranjena zloraba cerkvene oblasti. Država, kjer niti to ni zagotovljeno, nima pravice, se šteti mej civilizirane, mej pravne države.

Skrivnostni shodek v Drežnici. — Klerikalno katoliško društvo nunccev kobariskega sodnega okraja je imelo v nedeljo shod v Drežnici nad Kol'ridom. Naznanili ga niso nikjer, marveč molčali kot grob; le v cerkvi so isti dan vabili na shod. — Ali so naše cerkve zidane za take klerikalne hujskarje?

„Gorica“ pravi, da se je zbralo na shod — do 100 mož. Koliko jih je do sto — manjkalo, niso povedali. Govorila sta kobariski kaplan in kurat Sedej iz daljne Borjane ter farbala uboge poslušalce tam pod sivim Krnom. Kaplan je že prejšnjo nedeljo nesramno lagal na Ljubušnjem; to smo povedali, ali mladič je vtaknil hrabro v žep to „nesramno laž“. Dober tek! Enako je delal v Drežnici. — Dostavljamo, da Drežnica je doslej vedno klerikalno volila. Toda tudi ono ubogo naše ljudstvo odpira oči in ne bo dolgo, da mu pade mrena z očij. Za to bomo mi skrbeli!

Kako delajo shode. — Nunci po Kobariskem in drugod delajo na vse pretege. Začeli so celo prirejati shode. Ali kako to napravijo? Nunc da povabiti može te in te občine, naj pridejo ob tej in tej uri v farovž, ne da bi se jim povedalo, zakaj in kaj da bo. Ljudje pridejo, radovedni, kaj da bo — in glej, tu prične shod. Ker so že tam, navadno ostanejo in poslušajo, in da g. nunci ne bodo preveč jezni, tudi kdo tako-le kaj pritrdi, čeprav se ga drugače tisto nunčevsko klobarsarenje nič ne prime. Drugi dan pa čitamo v „Slovencu“ brzojavko, kako je ta in ta shod „sijajno“ vspel. Farbarji! Brez laži in farbanja ne morejo živeti.

Škofa je prišel sprejet. — Gabršček je opozoril ljudi že na Ovejčdrugi, naj pazijo, kaj bosta pisala „Gorica“ in „Prim. List“. Poleg zavijanja pa je prinesla „Gorica“ še to novost, da je Pahor iz Renč agitiral s tem, da pride v Ovejčdrago škof, in ker spada Ovejčdraga pod duhovniško biljenskega kurata Rojca, je prišel ta tje, sprejet ga. Smejati se mora vsak razsoden človek tako velikanski prismodariji „Gorice“, in to še toliko bolj, ker ni res, da bi bil P. govoril, da pride škof v Ovejčdrago. Prismođe!

Koncem poročila pa pravijo, da ta shod je pokazal, da naprednjaki goje v svojih vrstah podlo surovost itd. — Kar se tiče surovosti, se je pokazala ista na shodu prav pri kuratu Rojcu, ki je prišel na shod razgrajati in delat nemir, ne pa škofa sprejeti! — Ako ni bilo njega in njegove surovosti, pa bi bilo ostalo vse mirno. Tisti, ki je dražil in surovo razsajal na shodu, je bil kurat Rojec, katerega so morali orožniki odpeljati izmed množice, katero je razburil s svojim neotesanim obnašanjem proti sebi. Katoliška vera je tisti dan na Vipavskem mnogo pridobila!!

Pravijo, da bo kurat nekatere tožil. Ali tožen bo, kakor čujemo, tudi on radi nekaterih preljubeznivih izrazov.

Brez laži in hudobije ne gre. — Grdo laž je zapisal zopet „Prismojenec“, trdè, da po zaključanju razstave v Kasovljah so neki brezvestneži pokradli posestnikom mnogo sadja in grozdja itd. „Prismojenec“ govori o neki tatvini, radi katere bodo po njegovih pisavi nekateri posestniki tožili. Te tatvine ni bilo, in vse je grda, tendenciozna laž, ali zapisana z očitnim zlobnim namenom: škodovati društvom, katera so priredila shod, in spraviti naprednjake v slab glas. Da je pisava „Prismojenca“ lažnjiva, o tem smo obveščeni od najmerodajniše strani.

Čitatelji „Prismojenca“ so res obžalovanja vredni ljudje, ker oni vidijo svet in dogodke v vse drugačni luči, kakor so v resnici. Lista, ki bi tako zavijal dnevne dogodke, tako lagal in farbal, kakor „Prismojenec“ svoje čitatelje, takega lista ga ni na ljubem svetu. Le mi Slovenci smo tako nesrečni, da nam pošilja tak list v svet — katoliški duhovnik.

„Slomškova zveza“. — Tako je, kakor smo rekli: Nekaj že znanih klerikalnih učiteljev in učiteljic pristopi podružnici „Slomškove zveze“, katera se ustanavlja danes, vse ostalo učitelstvo pa je proti tej podružnici in sploh proti zvezi t-r ne zapusti zastave, pod katero sedaj stojijo, nikdar, ker noče igrati več vloge mežnarja, katero igrajo klerikalni učitelji. — Na shodu danes je bilo navzočih okoli 12 učiteljev in učiteljic pa tropa duhovnikov!

Kojsko. — „Prav je povedala „Soča“, ko je rekla, da je nahujškala otroke proti dr. Tumi neka tukajšnja štacunarica. Mi poznamo to žensče predobro, pozna pa jo tudi „Soča“, saj jo je za parkrat prala, ali oprati se ne da. Ako še ne bo miru z njo, jej povemo, kar jej pritiče, ter jo tudi opišemo v „Soci“, da bo videla svojo pravo sliko. In tako hujskanje je tudi kaznivo; naj pazi torej, da se jej še kaj neljubega ne pripeti.

To žensče je hvalila svoj čas „Gorica“ — no, tu se vidi, da pozna svoje ljudi. Naprednjaki, ogibajte se te klerikalne razdivjanke in Lahonke!

Nekako „zavarovalnico za mrtve“ je ustanovil v bližnjih ne gorah ampak brdih neki g. nunc. Nabira namreč na toliko in toliko časa toliko in toliko denarja za „črne“ in „pete“ maše. Ljudje seveda, dobrosrčni in dobrotvorni kakor so, prinašajo novce za „črne“ in „pete“ maše. Ali v zadnjem času so začeli razmišljavati, kaj pa, ako bi nam g. nunc nagloma uurl, kdo bo potem bral tiste maše? Nikakega javnega izkaza ni, koliko je prejetega denarja za take sv. maše in nikjer ni zapisano, da mora g. nunc preživeti vse tiste, za katere pobira denar, da bo bral za nje maše! Kaj potem? Kam pojde tisti denar?

Ljudje si zbijajo glave — ej, ako bi bili pametni ter popolnoma prosti vsega vpliva klerikalizma, potem bi ta „zavarovalnica za mrtve“ hitro „falirala“, vstavljeno bi bilo grdo sleparstvo in kos kmečke bede bi bil rešen! —

V Devinu bodo v kratkem občinske volitve. Čujemo nekaj neverjetnega, da se del Slovencev brati celo z Lahi, da bi tudi ti prišli v občinski zastop. Kar ne moremo verjeti taki vesi ali ako je resnična, potem je dolžnost vseh pravih redoljubov, da posežejo vmes ter preprečijo take laške nakane. Devin je naš in mora ostati naš, to bodi geslo volilcem!

Izpred sodnje. — 42-letni Miha Torkar iz Podbrda je stal te dni pred tukajšnji okrožno sodnijo, obtožen goljufije. Lani avgusta meseca je dobil od banke „Slavije“ ukaz plačati dolžno svoto 600 K. Ker ni imel toliko denarja, je vložil na postji v Podbrdu 280 K. Ko je pa dobil potrdilo o prejemu te svote, je napravil iz številke 2 številko 8 ter šel s premnico potem v Ljubljano, češ, da bi tamkajšnja pošta na njo izplačala 880 K. Ali varal se je. Prijeli so ga in postavili pred sodnijo, katera mu je prisodila 15 mesecev ječe.

O svoječasnih nameravanih tatvini za vojašnico v trgovini Mödling smo poročali. Te dni je bila obravnava, ki je skoncala tako, da so obsodili obtožena Basso na 8 mesecev in Beviča na 14 mesecev ječe. Po prestani kazni jih pošljejo glede na njuno preteklost v Ljubljano za 3 leta v „belo hišo“.

Dražestne gospičje učiteljice v družbi mladih tovarisev „pri Jelenu“ na dražbi ruske kopejke (2 K) s požrtvovalnostjo vlega rodoljuba iz Devina, navdušenega vsled prisotnosti živahne Mire in Olgice nabrale 18 K 18 h za z a s t a v o „Goriškega Sokola“. Živele darovalke in darovalci!

Nesreča na železnici pri Divači. — V torek ponoči je povozil tovorni vlak blizu Divače čuvaja Antona Spetiča. Zmekalo mu je pod koleno obe nogi. Osební vlak ga je potem peljal proti Ljubljani v bolnišnico, ali med potjo je revez umrl.

Tatovi v Skriljah. — Poročajo nam, da so po noči od 28. na 29. t. m. udrli tatovi v prodajalnico gosp. Antona Vrčona v Skriljah. K sreči ni bilo dosti denarja, pobrali so le okoli 350 vinarjev drobitja. Tatove zasledujejo. Omeniti treba, da je že četrti slučaj v kratkem v bližini. Orožniki si prizadevajo, da vjamejo te tičke.

Nov list. — V Zalcu na Štajerskem je začel izhajati nov list, ki se imenuje „Občinski časnik“, strokovni list za slovenske občine. Izhajal bo 1. in 15. dan vsakega meseca ter se potegoval za koristi občin v vseh zadevah, kakor čitamo v vabilu na naročbo. Uredništvo in upravnštvo je v Zalcu v rokah g. Ivana Kača, tiska pa se list v Mariboru.

Woerl's Reisehandbücher. — Znana založnica Woerl'sche v Lipsku je izdala že nad 400 kazipotov po deželah in mestih vsega sveta. To so jako priročne žepne knjižice z zemljevidi, s florističnimi, s podobami vseh važnejših zanimivosti, popisi pa so kratki, točni, pregledni. — Jugoslavija je zastopana v tej zbirki po teh-le kazipotih: Opatija, Zagreb, Albanija, Bolgarija, Osek (nemški in hrvatski), Reka, Gorica, Građež, Građec, Cellovec, Lošinj Mali, Osojka, ko jezero, Trst, Bled. — Za male novice (30 in 60 kr.) kupi se lahko kazipote vseh večjih evropskih mest, vseh kopalšč, poletišč, itd. — Prav zanimiva je novejša knjiga: Führer nach Ost-Asien in posebne v nemško naselebo Kantschou. Kdor potuje in hoče imeti za male novice vsakovrstne kazipote, naj si ogleda prej v katerikoli knjigarni imenik te Woerlove zaloge.

Droblj. — Na tatovih je mesto bogato. Dan za dnevom čujemo o tatvinah, ki so se izvršile tuintam v tem ali onem delu mesta. Sedaj čujemo, da so udrli v ulici Coronini po noči v gostilno Matevša Bensa ter pokradli, ker ni bilo drugega pri rokah, nekaj salamov. V ulici na grad pa je bila ukradena nekemu delavcu Marku Jakontiču iz sobe srebrna ura z verzičo.

Na potu iz Kanala v Gorico je bil neki kmečki človek zaspal. Po poti je šel neki Franc Bartol, ki ga je hotel okraštiti. Pobrall mu je bil že uro in nekaj denarja. K sreči je prišel neki poljski čuvaj, ki je peljal oba pred pristojno oblast. Kmetiča so izpustili, Bartola pa so peljali k sv. Antonu v Gorico.

Razgled po svetu.

Državni zbor je sklican na dan 17. oktobra t. l., kakor naznanja cesarjevo lastno-ročno pismo, priobčeno v „Wiener Zeitung“ od 2. t. m.

Na dnevnem redu prve seje bo na prvem mestu proračun in finančni zakon za tekoče leto.

Deželni zbor tržaški je vsled reskripta c. kr. nameštništva od 28. pr. m. zaključen, kar je dal deželni glavar pismenim potom na znanje vsem poslancem.

Novi čin dvatisočletne kulture. — V ponedeljek je imel tržaški mestni svet sejo. V tej seji se je oglasil dr. Rybář za besedo ter se dotaknil sklepa mestne delegacije glede neudeležbe pri pogrebu pokojnega škofa Šterka. Rekel je med drugim:

Pokojni škof je prosil v svoji oporoki vse svoje vernike odpuščanja, ako je komu kaj zalega zakrivil. Te prošnje pa niso uslišali gospodje, ki sestavljajo mestno delegacijo. Oni niso hoteli odpuščati in so s tem svojim postopanjem dokazali, da njih Bog ni naš Bog, in Bog odpuščanja in ljubezni, temveč Bog Izraelcev, Bog jeze in osvete. Govori se pač, da so oni štirje Židi, ki sede v delegaciji, glasovali za to, da naj bi se udeležili pogreba in da je samo 6 krščanskih členov delegacije glasovalo za vzdržanje. Sicer pa ne smete misliti, da smo tako najivni, da ne bi vedeli, da ne bi se bil naveden ud progressa ali pokojne demokratike upal protiviti, ako bi pravi vladarji v občini v resnici hoteli, da bi se bila občina udeležila pogreba. Župan je tu opozoril govornika, naj bo objektivni. Svet. dr. Rybář mu je odgovoril na to, da ne more vzeti stvari drugače, nego so jo vzeli njegovi nasprotniki v mestnem svetu ter je nadaljeval:

Seveda ne mislim govoriti o postopanju gospoda župana, ker je, kakor vedno, tudi v tem slučaju pokazal svojo plemenitost. Sicer pa ni niti možno razumeti, kak namen je imela ta, več nego otročja demonstracija. Ako je bila ista naperjena proti pokojnemu škofu, mora priznati vsakdo, da za truplo pokojnega škofa ta demonstracija ni imela nobenega učinka; ako je pa bila ta demonstracija naperjena proti nam, zastopnikom slovenske narodnosti, v tem slučaju morem vas zagotoviti, da niste mogli v ta namen izbrati bolj nesrečne prilike, nego je bila ta; ker v vsem kulturnem svetu se sveto čeni mrtve in pred veličanstvom smrti nehuje vsako sovraštvo. V tej dvorani so se spominjali že pokojniki, ki so bili odločni pristasi vaše stranke, ali mi nismo nikoli odrekli tributa, ki jim je pristojal. Seveda, mi smo barbari in nismo še dospeli do one stopinje olike, na kateri se nahajate vi. Ako ste že hoteli pokazati svoje sovraštvo tudi preko groba, morali bi bili ostati doma, ne da bi vam bilo potrebno storiti kakega sklepa, kakor to delate tudi v dneh 18. avg. in 4. oktobra! Ali seveda, to se razume, proti gotovim osebam nimate poguma, da bi javno prirejali demonstracije...

Ob tej gorki ali zasluženi lekciji je nastal pravi vihar, ki se je pripravljal že ves čas med Rybářevim govorom. Galerija in laški svetovalci so tekmovali med seboj, kdo da se bolj izkaže v podlosti in surovosti. — Okoli dr. Rybářa, ki je stal mirno na svojem mestu, ne mené se za divjo tolpo, zbralo so se laški svetovalci, ki so ga obsipali z zaljenji in mu žugali s pestmi. Najbolj so se izkazali na temu pobalinskem činu svet. Zanetti, Cumar,

Banelli in Zanola. Dvorana je bila bolj podobna kaki menažeriji, nego zbornici. Na to so odšli na posvetovanje in ko so se privlekli zopet v dvorano, vstal je Mojzes Luzatto, ter je izjavil, da si dosedaj še nikdo v zbornici ni upal dvigniti tako visoko zastavo antisemitizma in je pozval dra. Rybářa, naj prekliče, kar je govoril.

Dr. Rybář je rekel na to: „Čudim se, da so se mogli moje besede razumeti napačno, ko nisem vendar žalil nikogar. Reko se je, da sem denunciral; no dobro, povejte mi, v čem sem denunciral, da se mi bo mogoče opravičiti. Sicer je pa absurdno, da me hočete prisiliti, naj demontiram — dejstva...“ Tu se je dvignil svet. Zanetti ter je od dr. Rybářa na surov način zahteval, da prekliče vse, kar je rekel. Dr. Rybář je izjavil, da ne prekliče niti pitice, na kar so se okoli njega hipoma zbrali junaki pesti in nasilstva: slavni Zanetti, Cumar, Bernardino, Ravasini, Zanolla, Bratos, Banelli in drugi vredni predstavitelji dedne brutture ter skušali s silo iztirati dr. Rybářa iz dvorane. Dr. Rybář, kateremu je priskočil na pomoč tudi svet, Vatovec, se je branil najodločneje, a slednjič so njega in Vatovec pogumni laški „junaki“ (nad 30 jih je bilo) z brahijalno silo iztirali iz dvorane ob divjaskem krikju zbesnele galerije, in s tem je bil zopet dovršen jeden velekulturen čin laske gospode...

Volitve na Ogerskem so pričele 2. t. m. Med dosedaj izvoljenimi se nahaja tudi ministerski predsednik Szell, finančni minister Lukacz in poslanec Gabr. Ugron, znani nasprotnik zveze z Nemčijo. Volišča čuvajo batalijoni vojakov, katere so poklicali od vseh vetrov na Ogersko.

Do sinoči je izvoljenih 210 poslancev, med njimi 151 liberalcev, 35 Košutovcev, 3 Ugronovi pristasi, 6 narodne stranke itd. Za 7 mandatov bo treba ožje volitve. — Pri volitvah teče kri. Ljudstvo je razburjeno, tuintam je moralo poseči vmes vojaštvo.

Tridesetletnica Juraja Blankinija. — Dne 7. oktobra t. l. izpolni se trideseto leto, odkar je Don Juraj Blankini prevzel uredništvo „Narodnega lista“. Te dni so sklenili spljetski pravaši na zaupnem dogovoru prevzeti inicijativo, da proslavi stranka prava Blankinijevo tridesetletnico. V to svrhu izbran je sledeči odbor: dr. J. Bulić, Petar Buzolić, dr. V. Mihaljević, Ernest Oliva, dr. A. Trumbić. V nedeljo dne 13. okt. t. l. priredi se v Spljedu na čast slavljenca banket, katerega se na povabilo odbora udeleži tudi slavljenec. Na večer istega dne bo komers. Odbor obračal se do pristasev v pokrajini, da izvole sodelovati.

Vojna v južni Afriki. — Iz angleških poročil samih je razvidno, da se Angležem v južni Afriki ne godi predobro. Angleška vlada je v skrbeh, kako skonča vojna, ker se je očitno preveč zavlekla. Angleški listi so tega mnenja, da je treba napeti vse strune, da se Buri čimprej udusijo. Na Angleškem pripravljajo nove čete, ki odidejo v južno Afriko, kamor pošljejo tudi mnogo indijskih čet. — Burov se nahaja sedaj na bojišču 20.000, med temi jih je 10.000 iz kapske kolonije.

Pri Moedwillu je prišlo 30. pr. m. do bitke. Angleška poročila pravijo, da je padlo na njihovi strani: 2 častnika in 31 vojakov, 11 častnikov in 48 vojakov je ranjenih. Buri so pri naskokih na dve trdnjavi izgubili baje okoli 300 mož.

Raznotero. — Včeraj so obesili v Budjejevicah infanterista Rehoča, ki je vstrelil svojega korporala. K vesalom so ga morali nesti. V treh minutah je umrl. — Lloydov parnik „Cesar. Mar. Ter.“ se nahaja v Aleksandriji v karanteni, ker je obolelo več oseb, baje za kugo.

Narodno gospodarstvo.

Našim trgovcem in obrtnikom! — Pisarna „Trgovskega in obrtnega društva za Gorisko“ je uredila svoje delovanje, kjer posluje društveni tajnik g. Vernik vsak dan. Društvo vabi tem potom vse naše trgovce in obrtnike k pristopu, povdarjajoč važnost organizacije in jednotnega vkupnega nastopa mej njimi. Letni donesek znaša za mestne člane K 12.— za vnanje pa K 6.— katere naj se izvoly pošiljati po pošti. Proti temu pa nudi društvo svojim članom vse ugodnosti. — Društvena pisarna je istim na razpolago vedno in za vsako delo, ki spada v njen delokrog. Trgovce opozarja v prvi vrsti na informacijski del pisarne, kjer pa ne daje samo informacij o trgovcih marveč rešuje z največjo točnostjo tudi vsa v trgovsko stroko spadajoča vprašanja.

Obrtnike pa opozarja na organizacijski program društva. — Mizarska zadruga v Solkanu je že ustanovljena ter dobro posluje. Solkanski mizarji so torej združeni v zadrugo, kamor oddajajo svoj izdelek dobro in varno. In isto hoče izposlovati društvo tudi v drugih krajih, kjer je razvita kaka domača obrt. Za vse to pa je treba vkupnega delovanja in razumnosti od strani obrtnikov. Pristop v „Trgovsko-obrtno društvo za Gorisko“ omogoči trgovcem in obrtnikom priti v direktno in vedno dotiko z društvom, iznos članarine pa z ozirom mnoge ugodnosti, katere jim nudi društvo, pač ne pride v poštev.

Vsak naših trgovcev in obrtnikov ima v letu pisarniška dela, katera sam ne ume izvršiti in te drago plačuje, medtem ko bi mu „Trgovsko-obrtno društvo“ isto izvršilo

točno in brezplačno samo proti povrnitvi eventualnih stroškov. Trgovci in obrtniki, ozirajte se torej na vse te ugodnosti ter pristopite društvu, vsaj važnost jednotne organizacije bodele priznali in priznali bodele tudi, da je z ozirom na žalostni položaj trgovine in obrti v deželi pač skrajni čas, da se organiziramo.

Akcijska v pospeševanje obrti pri c. kr. trgovinskem-ministerstvu. — Trgovinsko ministerstvo je pričelo v letu 1892. močno akcijo v svrhu obdržanja in pospeševanja obrtnega srednjega stanu. Ta akcija se v glavnem deli tako-le:

1. tehnično pospeševanje obrti z upeljavo dobrih tehničnih pripomočkov (motori, stroji, orodja) in sistematično ureditev dela samega;

2. gospodarska organizacija obrti s pospeševanjem pridobinskih in gospodarskih združenj obrtnega kredita;

3. ureditev izvežbanja vajencev. Te cilje hoče doseči ministerstvo s pomočjo sledečih sredstev:

a) strokovna informacijska pisarna odseka za pospeševanje obrti trgovinskega ministerstva na c. kr. tehnološkem muzeju;

b) stalna ali pa samo periodična razstava motorjev, strojev in orodja, ki naj služi malej obrti;

c) mojsterski tečajji odseka za pospeševanje obrti;

d) uprizoritev in subvencija strokovnih tečajev izvan Dunaja;

e) oddaja strojev obrtnim združenjem posebno ugodnimi pogoji potom trgovskega ministerstva po odseku za pospeševanje obrti;

f) dajanje posojil na obrtne surovinske, produktivne, magacinske in sorodne zadruge na podlagi predlogov, katere stavi odsek za pospeševanje obrti;

g) ureditev izvežbanja vajencev.

Vsa ta akcija trgovinskega ministerstva pa velja, kakor je vidno zgoraj, samo za zadruge, ter torej posamezni obrtniki tu ne pridejo v poštev. Kakor že tolikokrat rečeno, imamo pri nas na Goriskem dovolj krajev, kjer je jedna in ista obrt v okraju samem močno razvita.

Ali bi ne bilo tu povsod na mestu, združiti se v zadrugo. Vsaj imamo tu naše „Trgovsko-obrtno društvo“, ki je radostno pripravljeno dati vsakemu interesentu ustmeno ali pa pismeno potrebne podatke proti povrnitvi eventualnih stroškov.

Kot dok. z. kake izjemne ugodnosti imajo od strani vlade obrtne zadruge napram posameznim obrtnikom, naj služi sledeči statističen izkaz:

Iz kredita za pospeševanje obrti se je prepustilo od leta 1892. do konec leta 1900. — 146 združenjem 545 strojev in drugih delavskih pripomočkov (transmisije, orodje) v vrednosti okroglih 420 tisoč kron, in sicer 32 motorjev, 197 mizarskih in strgarskih strojev, 74 strojev za ključarje in nožarje, 162 črevljarskih, 52 sukujarskih in 25 drugih strojev. Te stroje je razdelilo ministerstvo med 76 obrtnih združenj, 49 registriranih združenj, 10 konzorcijev, 5 obrtnih društev in med 4 druge stranke; mej temi je bilo 67 črevljarskih, 26 mizarskih, 13 kovinskih in 15 zidarskih združenj.

„Trgovsko-obrtno društvo za Gorisko“ opozarja na dotični program trgovinskega ministerstva, ki je vsakemu obrtniku na razpolago v društveni pisarni, Gosposke ulice št. 7. Natančnejše ustmene ali pa pismene podatke daje društveni tajnik.

Oznanilo c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu. — V smislu § 200. zakona od dne 25. oktobra 1896., drz. zak.

stev. 220. so dolžni posestniki hiš, v katerih se stanuje, ali njih namestniki, predložiti davčni oblasti v času, ki ga določi deželno finančno oblastvo, izkaz vseh v hiši stanujočih oseb; izkaz mora biti urejen po stanovanjih, odnosno prostorih za kupčijo; pri poslopih, ki so dana v najem, je treba navesti tudi najemnico in morebitne podnajemodalce ter označiti ime in vrsto poklica ali pridobitka stanovnikov. Podnajemodalci morajo naznaniti svoje podnajemnike in najemnico, ki jo ti zadnji plačujejo, gospodarski glavarji (družinski glavarji) pa vse k njim gospodarstvu spadajoče osebe, katere imajo svoje dohodke. V smislu omenjene zakonske določbe in člena 39. izvršitvenega predpisa k drugemu poglavju označenega zakona, razglašena v državnem zakonu stev. 108. iz leta 1897., se s tem pozivajo radi pripravljanja viredbesne osebnega dohodnega davka za leto 1902. posestniki hiš ali njih namestniki, da oddajo omenjene izkaze in sicer v neposrednje državnem mestu Trstu in v okoličanskih občinah pri c. kr. davčni administraciji v Trstu, v pokneženi grofiji Gorisko-Gradišanski pa in v mejni grofiji Istrski pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih od 1. do 31. oktobra 1901. Do ravno istega roka morajo podnajemodalci, odnosno gospodarski glavarji, izgotoviti gori imenovane podatke. Stanovnike je izkazati po stanju, kakor je bilo dne 1. oktobra 1901. Uzorci za izkaze lastnikov hiš, ki so dane v najem in takih, katere lastnik rabi sam, kakor tudi oni za izkaze podnajemodalcev in gospodarskih glavarjev, se dobé brezplačno pri pristojnih davčnih oblastih I. stopinje, (torej v Trstu z okoličanskimi občinami pri c. kr. davčni administraciji; na Goriskem-Gradišanskem in v Istri pa pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih.) V smislu člena 39. omenjenega izvršitvenega predpisa morajo vsi najemniki, odnosno gospodarski glavarji, stanujoči v hišah, danih v najem, izkaze, ki jim je napraviti (stanovalske izkaze), oddati hišnim posestnikom, kateri potem sestavijo na njih podlagi svoje izkaze (hišne izkaze) ter jih potem oddajo pristojni davčni oblasti. Ako so uzorci, ki jih sestavijo stranke, odnosno gospodarski glavarji (stanovalski izkazi) in koje je priložiti uzorcem hišnega posestnika (hišni izkaz), primerno izpolnjeni, ni treba njih vsebine prepisovati še posebej na izkaze. Teh obveznosti najemodalcev so pa oproščeni posestniki hotelov in gostilnic glede potnikov, ki se pri njih ustavljajo, ako isti pri njih ne bivajo dalje nego tri mesece neprestano. Določbo kazni zaradi odrečenih ali vedé naplačno danih podatkov glede hišnih stanovnikov obsega § 247. zakona od dne 25. okt. 1896. drz. zak. stev. 220. Isti se glasi: „Kdor odreka po smislu § 200. tega zakona od njega zahtevano pojasnilo o prebivalcih kake hiše, ali je dá vedoma napak, se kaznuje z globo do 400 kron.“

„Zveza slovenskih posojilnic“ vabi na občni zbor, ki se bo vršil v četrtek dne 17. oktobra 1901. ob 10. uri predpoldne v „Narodnem domu“ v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika oz. revizorja. 3. Poročilo računskih pregledovalcev. 4. Razgovor glede odpovednih rokov za hranilne vloge. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev odbora. 7. Volitev računskih pregledovalcev. 8. Volitev pododbora za Koroško. 9. Razni navetli.

Opomba. Pri občnem zboru ima vsaka v „Zvezi“ stoječa posojilnica le en glas ter sme biti zastopana po pooblaščenju.

Udeležiti občnih zborov se sme pa tudi vsak član v „Zvezi“ stoječe posojilnice, toda le pri posvetovanju, ne pa pri glasovanju.

Urniki „Pevskega in glasbenega društva“ v Gorici.

Dan pouka	Dopolodne	Popoludne	Zvečer
Ponedeljek . . .	od 11 - 12 klavir	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 klavir	od 6 - 7 mešani zbor od 7 - 8 teorija II. odd. za moške
Torek	od 11 - 12 gosli	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 gosli	od 7 - 8 solo-petje za moške od 8 - 9 orkester
Sreda	od 11 - 12 začetno petje	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 začetno petje	od 7 - 8 harmonija od 8 - 9 moški pevski zbor
Četrtek	od 11 - 12 klavir	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 klavir	od 6 - 7 mešani zbor od 7 - 8 teorija II. odd. za ženske
Petek	od 11 - 12 gosli	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 gosli	od 7 - 8 solo-petje za ženske od 8 - 9 moški pevski zbor
Sobota	od 11 - 12 začetno petje	od 1/2 5 - 1/2 6 od 1/2 6 - 1/2 7 začetno petje	od 7 - 8 harmonija od 8 - 9 orkester

Poučevali bodo: 1. gosp. Emil Komel: a) klavir, b) začetno petje, c) teorijo I. odd. za dečke in deklice, d) oboje solo-petje in e) harmonijo; — 2. gosp. Fran Stelč: a) gosli, b) teorijo II. odd. za moške in ženske, c) mešani zbor in d) moški zbor; — 3. gosp. Ernest Širca prevzame poduk in vodstvo orkestra. — Poučevali se bodo še razni drugi instrumenti, ako se oglasi zadostno število učencev. Hkratu opozarjajo se vsi oni, ki so se oglasili za pouk, in oni, ki se žele še vpisati, da se prične redni pouk po gori navedenem urniku v ponedeljek dne 7. oktobra t. l. in se v ta namen vsi oni, ki bodo pohajali to šolo, vabijo, da se v soboto ob 4. uri pop. oglasé v prostorih pevskega in glasbenega društva, Semeniška ulica stev. 5. Društvo je povabilo razne znane gospe in gospodične, da bi pristopile mešanemu zboru. Ker pa ne pozna vseh, ki bi imele veselje in voljo do petja, lepo prosimo, naj bi se oglasile vse take v ponedeljek od 6. do 7. večer v društvenih prostorih v Marzinjevi hiši.

